

**UMHVERFIS
STOFNUN**

Edda Kristín Eiríksdóttir

eddak@ust.is

Skemmtiferðaskip landtökur utan hafna

Ársfundur náttúruverndarnefnda
sveitarfélaga, náttúrustofa og
Umhverfisstofnunar

-Ísafjörður

21. mars 2024

Í þessu erindi:

- Hvaða skip taka land utan hafna?
- Dæmi um gildandi takmarkanir
- Dæmi um áskoranir
- Samstarf og verkefni

Leiðangursskip

- Minni en hefðbundin skemmtiferðaskip
- Hafa viðkomu víðar og komast á fleiri staði
- Mikið gert út á fræðslupátt og náttúru-upplifun farþega

Ljósmynd: Jón Pétursson

„Upplifið hið villta og stórkostlega landslag á Íslandi - land elds og íss – á lúxusskipinu okkar. Farið í hringferð um eldfjallaeyjuna í fylgd stökkvandi hvala og sjáið höfuðvígi lundans.

Á leiðinni munum við uppgötva undursamlega firði, mikilfenglega fossa og endalaust eldfjallaumhverfi. Skoðið elstu hús á Íslandi og hittið fyrir heimamenn sem eru stoltir af arfleifð sem m.a. á rætur sínar í fiskveiðum og vinnslu æðardúns.

Bókið umhverfis-Ísland ferðina okkar og gangið að drynjandi fossum, beygið ykkur undir úðann af gjósandi hverum, skoðið lunda og ferðist yfir afskekkt svæðið, fjarri mannabyggðum, þar sem enginn býr nema heimskautarefurinn.“

„Það hafa aldrei verið fjölbreyttari möguleikar en í dag, fyrir fólk sem hyggur á ferðalag til Íslands. Þess vegna verður það æ mikilvægara, fyrir vandláta ferðamenn, að velja ferðir sem fela í sér **hinn sanna anda** landsins.“

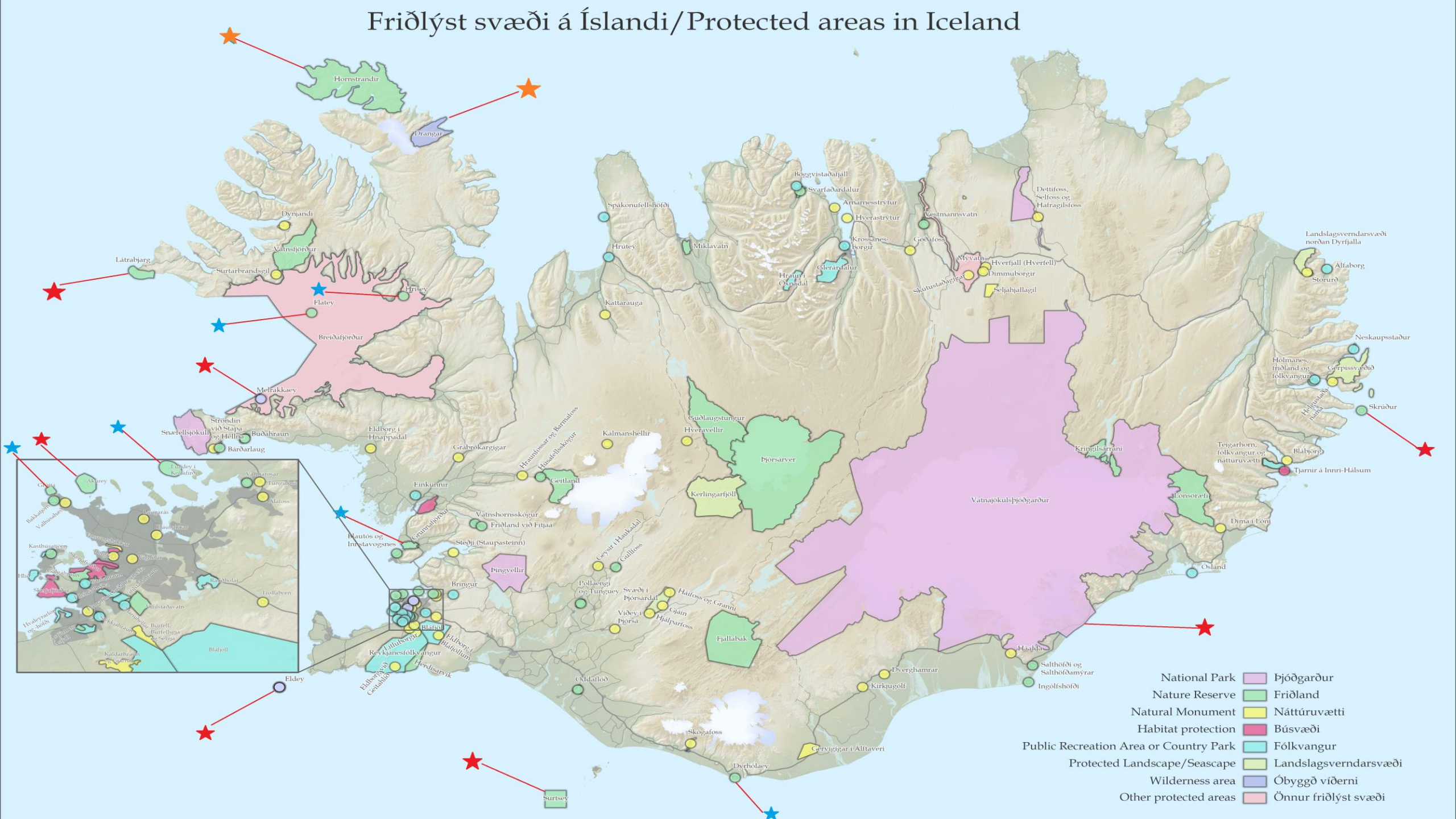
„Hvergi er betra að uppgötva hið ósvikna Ísland en á leiðangursskipinu okkar, sem flytur þig á **óspillt svæði eyjunnar**, fjarri hinum fjölfarna hringvegi. Í ferð með okkur upplifir þú opin víðerni, hið besta sem hver staður hefur upp á bjóða og **fetar ótroðnar slóðir**.“

„Svæði sem eitt sinn voru róleg og fáfarin eru nú full af ferðamönnum sem ólmir vilja skoða virk eldfjöll og sjóðandi heita hvera – spurðu hvern þann sem einu sinni hefur setið í umferðarteppu á hringveginum á annatíma. **Þegar þú ferðast með skipi er orðið „umferð“ ekki í orðabókinni.**“

„Ferðalag á landi mun tikka í öll boxin. En í villtu, vindasömu og hrjúfu landi eins og Íslandi, þar sem harkaleg og dramatísk fegurð ræður ríkjum, er eitthvað alveg sérstakt við að **heimsækja fjarlægustu horn landsins** til að fá aðra innsýn en hinn almenni ferðamaður. Þessir afskekktu staðir bjóða upp á **óbyggðir sem fáir sjá** og svipmyndir af daglegu lífi sem lítið hefur breyst milli kynslóða.“

„Í ferð með okkur geta gestir kannað **fjarlægjar eyjar undan ströndum Íslands** í léttabátum, þar sem engin þörf er á innviðum, og það á mun styttri tíma en það tæki hinn almenna ferðamann.“

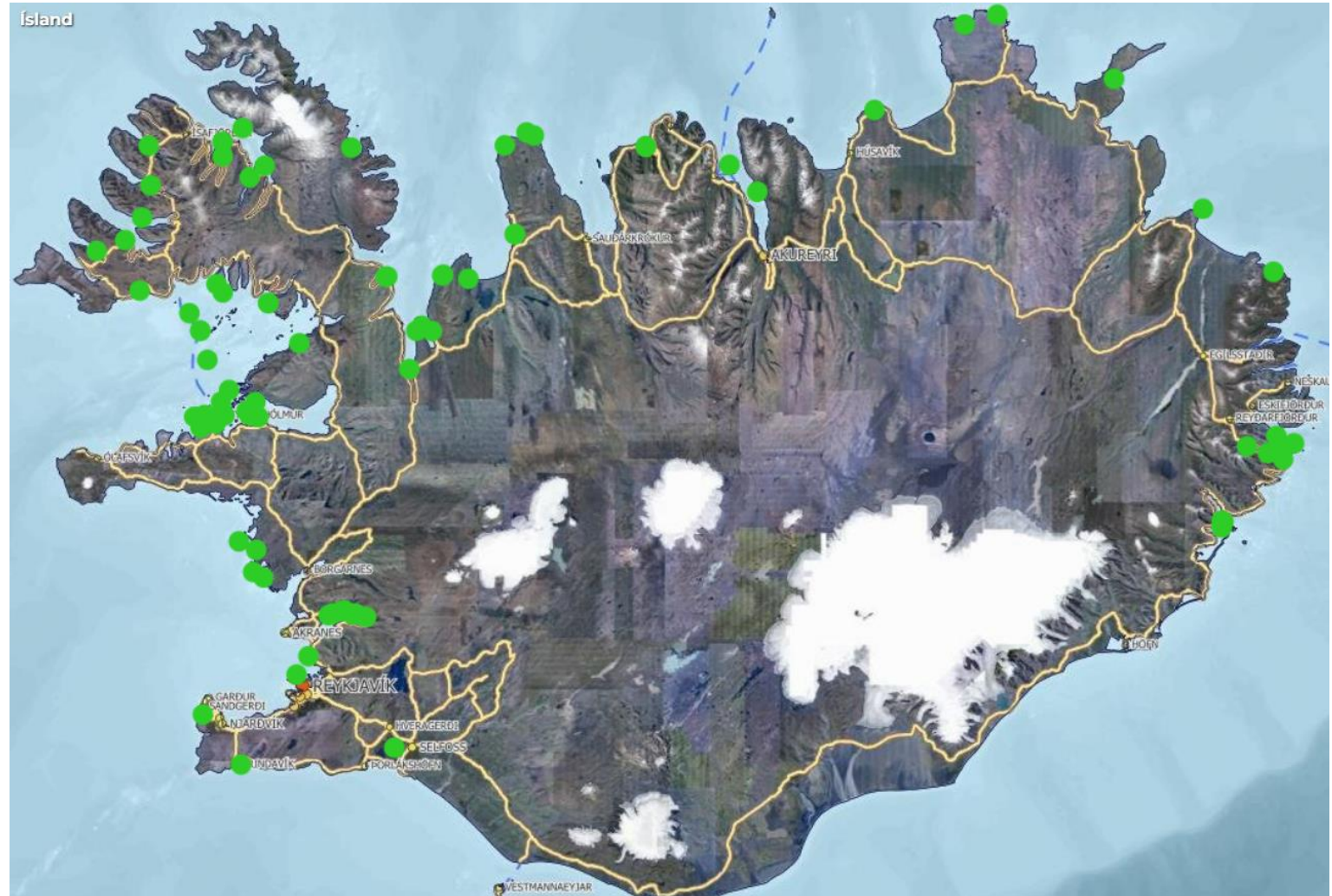
Friðlýst svæði á Íslandi/Protected areas in Iceland

Friðlýst æðarvörp 2024

Engin óviðkomandi umferð
15. apríl - 14 júlí.

3. gr. reglugerðar nr. 252/1996 um friðun
tiltekinna villtra fuglategunda, friðlýsingu
æðarvarps, fuglamerkingar, hamskurð o.fl.

Dæmi um takmörkun: Friðlandið Hornstrandir

Landtaka skipa með 51 eða fleiri farþega, eða farartækja sem þeim tengjast, er óheimil.

- IUCN friðlýsingarflokkur
- Viðkvæmni gróðurs
- Upplifun annara gesta
- Svæðisbundin ferðapjónusta
- Vilji landeigenda

Leiðarljós fyrir friðlandið á Hornströndum

“Að vernda víðfemt svæði með einstakri náttúru og dýralífi þar sem kyrrð ríkir og innviðir eru ekki áberandi. Á svæðinu skulu náttúrulegir ferlar vera ríkjandi án afskipta manna, með það að leiðarljósi að komandi kynslóðir hafi tækifæri til að njóta þess að upplifa slík svæði.”

Dæmi um áskorun: Náttúruvættið Dynjandi

- Skortur á þekkingu um landtökur
 - Tíðni, fjöldi farþega, athafnir, landingarstaðir.
- Skortur á vísindalegri þekkingu
 - Valda landtökur álagi á lífríki? Hvernig álagi? Ætti að beina öllum landtökum á einn blett með merkingum, göngustíg og jafnvel lítilli bryggju?
- Þyrluflug (cruise ship flyovers)
 - Kvartanir frá öðrum gestum.
- Hvorki skilmálar (1986) né verndaráætlun (2015) ávarpa gestakomur frá sjó.
 - Endurskoðun stórnunar- og verndaráætlunar yfirstandandi 2024

Ferill málsins

- Þingsályktunartillaga
- Fyrri umræða
- Nefndarálit
- Breytingatillögur
- Síðari umræða
- Þingsályktun

Gerð stefnu um móttöku skemmtiferðaskipa

158. mál, þingsályktunartillaga
151. löggjafarþing 2020–2021.

Þingmálið var áður lagt fram sem 372. mál á 150. þingi (gerð stefnu um móttöku skemmtiferðaskipa á Íslandi).

Framtíðarskipan komu skemmtiferðaskipa

SKÝRSLA STARFSHÓPS

RANNSÓKNAMÍÐSTOD
FERÐAMÁLA

Skemmtiferðaskip við Ísland Úttekt á áhrifum

RANNSÓKNAMÍÐSTOD
FERÐAMÁLA

„... það er bara, hver á að taka af skarið?“

Móttaka skemmtiferðaskipa við Norðurland
- niðurstöður viðtalsrannsóknar

Starfshópur um móttöku skemmtiferðaskipa 25. október 2007

Gisli Gíslason, formaður
Gunnar Rafn Burgesson
Helga Haraldsdóttir
Höður Blöndal
Sigríður Fínson
Rúnar Guðjónsson, starfsmaður

Samgönguráðuneytið
Hafnarhúsinu við Tryggvagötu
150 Reykjavík

Gerð stefnu um móttöku skemmtiferðaskipa

383. mál, þingsályktunartillaga
153. löggjafarþing 2022–2023.

Þingmálið var áður lagt fram sem 158. mál á 151. þingi (gerð stefnu um móttöku skemmtiferðaskipa).

- Tengd mál og efnisorð.
- Allar umsagnabeiðnir (22).
- Innsend erindi og umsagnir (8).

„Fari er **skylt að hafa fyrstu og síðustu viðkomu hér á landi í tollhöfn**. Skal ferming eða afferming fars fara þar fram og mönnum hleypt þar frá borði eða teknir um borð.“

52. Gr tollalaga nr. 88/2005

Fyrst útg. 2019 - endursk. 2022

- Samantekt á öllum reglum, íslenskum og alþjóðlegum sem gilda um farþegaskip sem koma til Íslands.
- Í íslenskri löggjöf er almannarétturinn sterkur, þó með takmörkunum. Þeir sem koma að landi frá sjó eru ekki undanskildir reglum almannaréttar.

Guidelines for masters of cruise and passenger ships arriving in Iceland

„Farþegaskip, 300 brúttótonn að stærð og stærri, sem sigla milli íslenskra hafna, skulu tilkynna vaktstöð siglinga um áætlaða leið að næstu höfn með tilteknum fyrirvara. Jafnframt **skulu þau með tilteknum fyrirvara tilkynna vaktstöðinni þegar þau hyggjast setja farþega í land utan hafna.** Ráðherra skal með reglugerð mæla nánar fyrir um tilkynningarskyldu.“

2. mgr. 7. gr. laga nr. 41/2003 um vaktstöð siglinga

www.natnorth.is/project/cruise-ships-taking-land

Sustainable Tourism in the North: Cruise Ships Taking Land

Recommendations for Protected Areas and National Parks in Iceland and Greenland

Created by H. Harmsen (Greenland), E. K. Eiríksdóttir (Iceland) & S. Gende (Alaska)

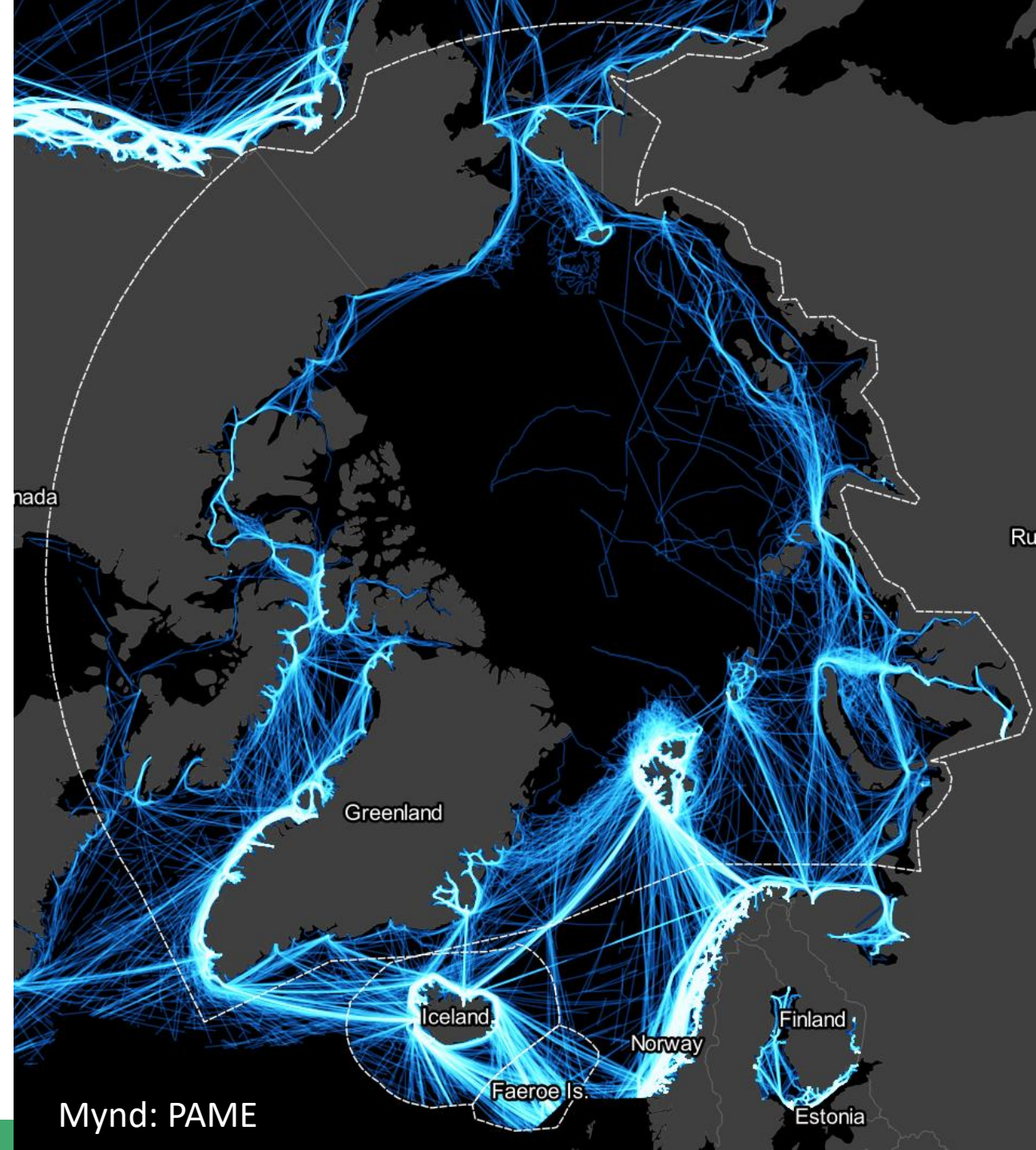
February 24, 2022

Heimskautasvæðið

Skv. skilgreiningu Polar Code IMO

- 35% aukning farþegaskipa á tímabilinu 2013-2019
- 2013: 77 skip
- 2019: 104 skip

Takk!